

ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ב) והנה על-פי הידוע שכל עניני העולם ישנם והם משתקפים
 2 גם בישׂראל, הרי פן הוא גם בנוגע למצות חלה שענינה
 3 משתקף ובא לידי ביטוי גם בבני ישראל. ולהעיר גם מהמבאר
 4 בספרי מוסר בפרוש הכתוב בתורה המדבר על מצוות חלה ראשית
 5 ערסתיכם גו', ש'ערסתיכם'
 6 הוא גם מלשון עריסה²⁴,
 7 מיטת השינה, וקאי הכונה היא על
 8 הזמן שהאדם קם ממיטתו
 9 בכל בקר, שאז נשמתו היא
 10 רק באפו²⁵, אמרו חכמינו ז"ל:
 11 "כל הנותן שלום לחבירו קודם
 12 שיתפלל, כאלו עשאו במה שנאמר
 13 'חדלו לכם מן האדם אשר נשמה
 14 באפו' כי במה נחשב הוא אל תקרי
 15 במה אלא במה", ומוסבר על כך
 16 בתורת החסידות שבליה הנשמה
 17 עולה למעלה וכשהאדם מתעורר
 18 בבוקר, בהתחלה הנשמה נמצאת רק
 19 'באפו' ולא בכל הגוף, חומריות וישות
 20 הגוף לא מאפשרת לאור הנשמה
 21 להתפשט, אך לאחר התפילה שבה
 22 האדם מבטל את ישותו אל הקדוש
 23 ברוך הוא הנשמה מאירה בכל הגוף
 24 וכל המציאות שלו (וכמבאר בלקוטי
 25 תורה: "קודם התפלה היא עדיין רק
 26 באפיו דהיינו שרק במוחו ושכלו מורה
 27 לה' אבל לא נתפשטה עדיין בלב..."),
 28 ומיד בתחילת היום, לפני עבודת
 29 התפילה, האדם נמצא ברמה רוחנית
 30 נמוכה כתינוק שנולד, שזהו
 31 גם דיוק הלשון עריסה,
 32 שהיא מיטת התינוק, הנה על
 33 המצב הזה של התחלת היום נאמר
 34 הציורי ראשית ערסתיכם חלה
 35 תרימו תרומה, שהיא ענין
 36 אמירת מודה אני לפניך כו'
 37 תיך ומיד כשנעור האדם
 38 משנתו²⁶, ולמרות שעדיין אין לו
 39 הבנה והשגה באלוקות הוא מודה
 40 ואחר-כך פללות ענין עבודת
 41 התפלה, שעל-ידי עבודת התפילה שבה האדם מתבטל
 1 (ב) והנה על-פי הידוע שכל עניני העולם ישנם
 2 גם בישׂראל, הרי פן הוא גם בנוגע
 3 למצות חלה. ולהעיר גם מהמבאר בספרי מוסר
 4 בפרוש הכתוב ראשית ערסתיכם גו',
 5 ש'ערסתיכם' הוא גם מלשון עריסה²⁴, וקאי על
 6 הזמן שהאדם קם ממיטתו בכל בקר, שאז
 7 נשמתו היא רק באפו²⁵, כתינוק שנולד, שזהו
 8 גם דיוק הלשון עריסה, שהיא מיטת התינוק,
 9 הנה ראשית ערסתיכם חלה תרימו תרומה,
 10 שהיא ענין אמירת מודה אני לפניך כו' תיך
 11 ומיד כשנעור האדם משנתו²⁶, ואחר-כך פללות
 12 ענין עבודת התפלה, שעל-ידי מתפשטת
 13 ומאירה נשמתו בגילוי, ואילו קודם לזה אסור
 14 לעשות שום דבר מעניני העולם²⁷.
 15 והענין בזה, דהנה החיוב דחלה הוא בעיסה
 16 שנעשית על-ידי ערוב המים עם
 17 הקמח. ובענין הקמח אמרו רבותינו ז"ל²⁸ אם
 18 אין קמח אין תורה, דהפרוש הפשוט בזה הוא
 19 כמאמר רבותינו ז"ל²⁹ יפה תלמוד תורה עם
 20 דרך ארץ כו', וכל תורה שאין עמה מלאכה
 21 סופה בטלה. והינו, שמלבד ענין התורה - צריך
 22 להיות גם ענין הקמח, שהיא ענין
 23 ויש בזה ב' פרושים, מלאכה כפשוטה
 24 בגשמיות, וגם מלאכה ברוחניות, שהיא ענין
 25 התפלה, שענינה היא בקשת צרכיו³⁰. וזהו גם
 26 הטעם שהתפלה נקראת חיי שעה³¹, להיותה
 27 צורך חיי שעה, לרפואה לשלום ולמזונות³²,
 28 מה שאין-פן התורה היא חיי עולם³¹, כמו
 29 שאומרים³³ וחי עולם נטע בתוכנו. ולכן, מי

(24) ראה גם מגלה עמוקות שם (ד"ה ע"ד האמת). סה"מ תרצ"א ע' יז. ע' רה. (25) ע"פ ישעי' ב, כב. וראה ברכות יד, א. לקו"ת פינחס עט, ד. סה"מ תרפ"ט ע' 84 ואילך. (26) ראה שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק סימן א סעיף ה. מהדו"ב סימן א סעיף ד. סידור אדה"ז קודם "מודה אני". (27) ראה ברכות שם. (28) אבות פ"ב מ"ז. (29) שם פ"ב מ"ב. (30) ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב. (31) שבת יו"ד, א. (32) פירש"י שם. (33) נוסח הברכה שלאחרי עלי' לתורה. כ"ובא לציון גואל".